

Kemianteollisuuden talouskatsaus

Suomen kemianteollisuuden vienti jatkoi tammi-syyskuussa kasvuaan, mutta kotimaisen kysynnän hiipuessä tuotantomäärät laskivat. Suhdantetilanne ja -odotukset ovat normaalia heikommalla tasolla. Eurooppalaisen kemianteollisuuden tuotantomäärät supistuivat kesän lopulla, mutta yritysten loppuvuotta koskevat tuotanto-odotukset ovat kohentuneet.

EU:n kemianteollisuuden tuotanto supistui lievästi elokuussa

Euroopassa kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden tuotanto väheni kesän lopulla aavistuksen verran. Elokuun tuotantomäärät olivat 0,5 % vuoden takaista pienemmät. Tammi-elokuussa tuotanto supistui 1,1 % vuoden 2012 vastaavasta ajankohdasta.

Lääketeollisuuden tammi-elokuun tuotanto oli noin 2,5 % vuoden takaista runsaampaa. Koko Euroopan muovituotteiden tuotanto on lisääntynyt viime kuukausina, mutta vuoden takaisen verrattuna tuotanto supistui tammi-elokuussa 1,2 %. Kumituotteiden tuotantomäärät ovat tammi-elokuussa jääneet 2,8 % viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Öljytuotteiden tuotanto oli tammi-elokuussa prosentin vuoden takaista vähäisempää.

Luottamus vahvistuu Euroopassa

EU:n kemianteollisuuden luottamusindikaattori on vahvistunut selvästi kesän ja alkusyksyn aikana. Luottamus nousi EU-komission lokakuussa kokoamassa tiedustelussa lähelle pitkän aikavälin keskiarvolukemia. Tilaukirjat ovat yhä tavanomaista ohuempia, mutta tuotannon ennakkoidaan lisääntyvän hieman loppuvuoden aikana. Valmiiden tuotteiden varastot ovat edelleen normaalia suurempia.

Suomen kemianteollisuuden suhdanteet hiipuivat alkusyksyn aikana

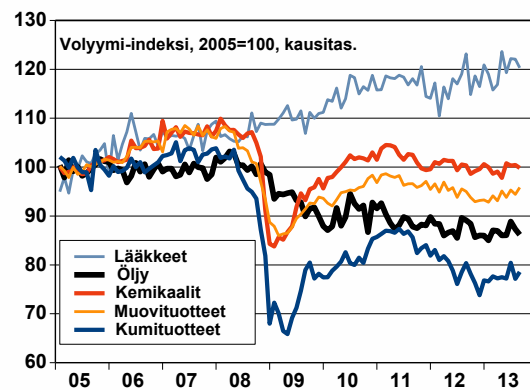
Kemianteollisuuden suhdantetilanne heikkeni EK:n marraskuussa julkistaman Suhdannebarometrin mukaan lievästi kesän lopulla ja syksyn alussa. Lähikuukausia koskevat suhdannenäkymät synkentyivät myös hivenen, ja suhdanteiden arvioidaan hiipuvan hienokseltaan talven aikana.

Loppuvuoden aikana tuotannon odotetaan kääntyvän nousuun. Kasvun uskotaan voimistuvan jonkin verran ensi vuoden alussa. Tuotantokapasiteetti on viime kuu-

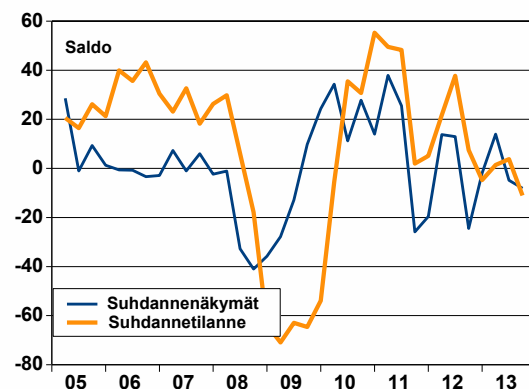
kausien laskusta huolimatta yhä kohtalaisesti käytössä. Tilaukirjat ohenivat kolmannella vuosineljänneksellä hieman normaalia pienemmiksi. Viennin kysyntänäkymät ovat jonkin verran paremmat kuin kotimaassa.

Myyntihintojen arvioidaan laskeneen lievästi alkusyksyn aikana ja kannattavuus on jäänyt vuoden takaista heikommaksi. Riittämätön kysyntä oli EK:n tiedustelun yleisin kapeikkotekijä.

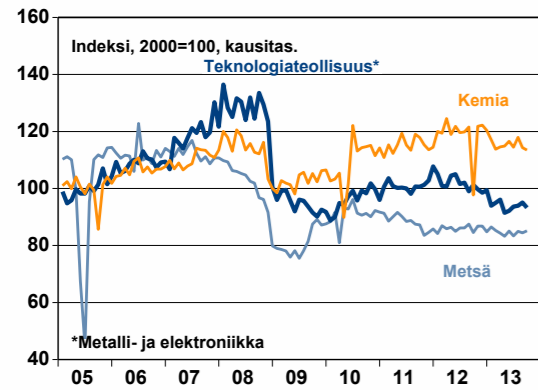
Euroopan kemianteollisuuden tuotanto

Kemianteollisuuden suhdanteet Suomessa

Suomen teollisuustuotannon kehitys

Tuotantomäärät vuoden takaista pienemmät

Kemianteollisuuden tuotantomäärät ovat hienoisessa laskussa. Tammi-syyskuun aikana kemianteollisuuden tuotanto on jäänyt noin 2,5 % vuoden takaista vähäisemmäksi. Tuotantomäärät pienenevät tänä vuonna noin 3 %, mikäli tuotantomäärät pysyvät tällä tasolla loka-joulukuun ajan.

Kemianteollisuuden tuotantokehitys on ollut viime kuukausina hieman koko teollisuutta suotuisampaa, sillä koko teollisuuden tuotanto jäi tammi-syyskuussa noin neljän prosenttia vuodentakaisesta.

Monien kemianteollisuuden asiakasalojen tuotanto supistui kolmannella vuosineljänneksellä vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Teknologia-teollisuuden tuotantomäärät olivat yli kuusi prosenttia vuodentakaisista pienemmät. Elintarvike- ja paperiteollisuudessa tuotanto pieneni heinä-syyskuussa vuositasolla vain noin 0,7. Kaivostoiminnan tuotanto sen sijaan oli vahvassa kasvussa.

Rakennusyritysten suhdanneodotukset ovat vaisuja, ja rakentamisen tuotannon ennakoita supistuvan kuluavana vuonna noin 3 %.

Talouden yleinen alakulo ja kuluttajien heikko luottamus näkyy kaupan myynnissä. Vähittäiskaupan myynnin määrä supistui heinä-syyskuussa 0,4 % vuodentakaisesta, ja tammi-syyskuun aikana myynti on pienentynyt 0,7 % vuoden 2012 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Tukkukauppa on supistunut tammi-syyskuun aikana yli kolme prosenttia vuositasolla.

Kemianteollisuuden vienti loivassa kasvussa

Kemianteollisuuden tavaraviennin kasvu on jäänyt kesän ja alkusyksyn aikana vähäiseksi, sillä viennin arvo oli kesä-elokuussa 0,6 % vuoden takaista suurem-

pi. Tammi-elokuussa viennin arvo oli kuitenkin edelleen 2,7 % vuoden takaista suurempi. Suomen koko tavaraviennin arvo on sen sijaan ennakkotietojen mukaan supistunut tammi-syyskuussa kolme prosenttia vuoden takaisesta.

Öljytuotteiden vienti pysyi kesä-elokuussa edellisen kolmen kuukauden tasolla, mutta tammi-elokuun viennin arvo oli lähes 10 % vuoden takaista suurempi. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden tammi-elokuun vienti on kasvanut hieman vuodesta 2012. Lääkkeiden vienti oli kesän lopulla laskussa. Kumituotteiden viennin arvo oli kesä-elokuussa hieman vuoden takaista pienempi, mutta muovituotteiden vienti oli suunnilleen edellisen vuoden lukemissa.

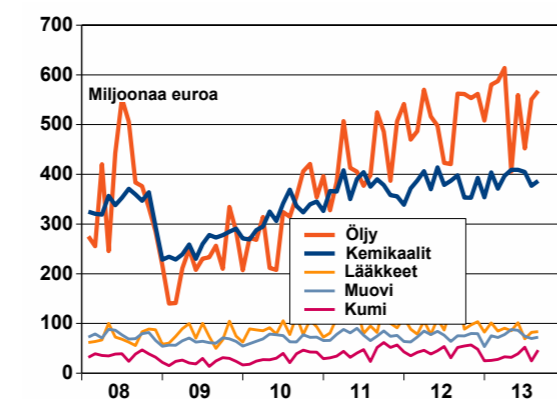
Kemianteollisuus on noussut yhdeksi Suomen tärkeimmistä vientialoista. Alan osuus tavaraviennin arvosta on tällä hetkellä noin 25 %. Öljytuotteiden suurimmat vientikohdemaat ovat Ruotsi, Alankomaat ja USA. Kemikaaleja ja kemiallisia tuotteita viedään eniten Venäjälle, Ruotsiin ja Saksaan. Lääketeollisuuden merkittävämät asiakkaat ovat Venäjällä, Sveitsissä ja USA:ssa. Kumi- ja muovituotteita viedään yleisemmin myös Venäjälle, Ruotsiin ja Saksaan.

Työllisyys heikkenee vähän

Kemianteollisuuden työvoima supistui EK:n suhdanne-tiedustelun mukaan kesän lopussa ja syksyn alussa hienoisesti. Henkilöstöodotukset ovat vaisuja, sillä työvoimaa ennakoita vähennettävän hivenen loppuvuoden aikana. Toteutunut kehitys on ollut alkusyksyn aikana tosin vähän odotuksia myönteisempää.

Kansantalouden tilinpidon mukaan kemianteollisuudessa oli vuonna 2012 lähes 35 000 työntekijää. Suurimpia työllistäjiä ovat kemikaalit ja kemialliset tuotteet sekä kumi- ja muovituotteet. Suomalaisten kemianteolli-

Suomen kemianteollisuuden tavaraviennin arvo

suuden yritysten ulkomaisissa tytäryhtiöissä on lähes 30 000 työntekijää.

Kemianteollisuuden palkkasummaindeksin trendi on säilynyt suhteellisen tasaisena vuodesta 2012 lähtien.

Koko talouden tasolla työllisyys on ollut laskussa kesästä 2012 alkaen. Työttömyys on noussut ja kausivaihtelusta puhdistettu työttömyysasteen trendi oli syyskuussa 2013 noin 8,1 %. Euroopan komissio ennustaa kuluvan vuoden keskimääräiseksi työttömyysasteeksi 8,2 % ja ensi vuonna työttömyys nousee tästä vain hivenen.

Ansioiden nousu tasaantuu

Vuoden 2013 kolmannella neljänneksellä kaikkien palkansaajien keskimääräinen ansiotason nousu oli Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin mukaan 2,2 %. Reaaliansiot kasvoivat 0,8 %. Teollisuudessa ansiot kohosivat kolmannella vuosineljänneksellä 2,1 % ja kemianteollisuuden palkansaajien ansiot nousivat 2 %.

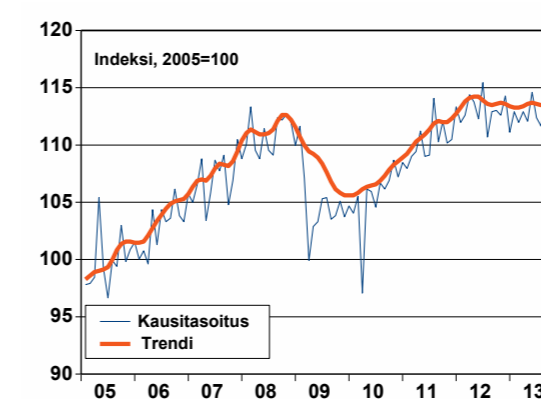
Viime vuonna palkansaajien ansiot kohosivat 3,2 %. Kemianteollisuudessa ansiot nousivat 4,1 %. Koko talouden työvoimakustannusten nousu on EU-komission ennusteen mukaan hidastumassa tänä ja ensi vuonna.

Öljyn hinta lievässä laskussa

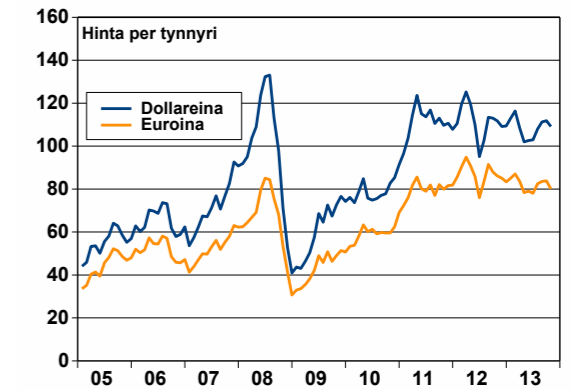
Pelko Syyrian kriisin kärjistyisestä ja tuotantohäiriöt kohottivat raakaöljyn hintaa syksyn aikana, mutta viime viikkoina öljyn hinta on ollut laskussa. Marraskuun alussa Pohjanmeren Brent-laadun tynnyrihintana oli 106 dollaria. Syyrian tilanne ylläpitää yhä painetta hintojen nousuun.

Bensiinin hinta on laskenut talven lähestyessä. Liuskeöljyn tuotannon lisääntyminen on vähentänyt USA:n bensiinin tuontia ja tämän vuoksi Euroopassa on vajaa-käytössä olevaa jalostamokapasiteettia.

Kemianteollisuuden palkkasumma

Raakaöljyn hinta

Tuottajahinnat pääosin alentuneet

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden hinnat ovat olleet keväästä lähtien loivassa laskussa. Syyskuussa hinnat olivat kolme prosenttia vuoden takaista alhaisemmat. Lääkkeiden ja lääkeaineiden tuottajahinnat ovat laskeutuneet vähän yli kaksi prosenttia. Kumi- ja muovituotteiden hinnat olivat sen sijaan syyskuussa 1,5 % vuoden takaista korkeammalla. Kaikkien teollisuustuotteiden hinnat ovat alentuneet vuodessa 1,6 %.

BKT:n kasvu jäänee ensi vuonna vähäiseksi

Euroalueen talouskehitys on pysynyt toistaiseksi heikkona, mikä tuntuu myös Suomen viennissä. Euroalueen BKT supistuneen tänä vuonna vielä 0,4 %, mutta ensi vuonna on EU-komission marraskuun katsauksen mukaan odotettavissa 1,1 % kasvua.

Suomen BKT:n ennustetaan vähenevän kuluvana vuonna hieman, ja ensi vuonnakin kasvu jäänee vain 0,6 prosenttiin.

Keskeiset ennusteluvut

Euroopan komissio: marraskuu 2013

Vuosimuutos, %	2012*	2013**	2014**
Euroalue	-0,6	-0,4	1,1
Suomen bkt	-0,8	-0,6	0,6
Vienti, määrä	-0,2	-1,4	3,5
Investoinnit	-1,0	-1,1	1,0
Yksityinen kulutus	0,2	-0,6	0,3
Kuluttajahinnat	3,2	2,2	1,9
Yksikkötyövoimakust.	4,4	2,5	1,0
Työttömyysaste, %	7,7	8,2	8,3

Ohjaukorko ennätysalhaalla

Euroopan keskuspankki laski ohjaukorkon marraskuun alussa 0,25 prosenttiin. Korkotaso on poikkeuksellisen alhainen, sillä talouskasvu on hidasta eikä inflaation vauhdittumisesta ole juuri nyt pelkoa. USA:n kireän sisäpoliittisen tilanteen vuoksi katkolla oleva maan julkisen talouden rahoitus on luonut viime kuukausina epäluottamusta dollaria kohtaan. Aivan viime päivinä euro on heikentynyt hieman dollariin nähden. Yhdellä eurolla saa tätä kirjoitettaessa 1,34 dollaria.

Pörssikurssit ovat nousseet useissa maissa löysän rahan vuoksi ennätyskorkealle. Suomessa pörssikurssit ovat viime kuukausien noususta huolimatta yhä kaukana huippulukemista.

Yksikkötyövoimakustannukset yhä nousussa

Suomen kustannuskilpailukyky on yksikkötyövoimakustannuksilla mitaten heikentynyt jyrkästi vuoden 2008 jälkeen. Tämä näkyy heikossa kysyntätilanteesta työllisyyden alenemisena, eikä työvoimakustannusten nousulle ole nyt tilaa. Suomen yksikkötyövoimakustannukset kohosivat toisella vuosineljänneksellä jonkin verran kilpailijamaita enemmän.

Viennin toipuminen on elintärkeää Suomen talouden kannalta, mutta tällä hetkellä vallitsevassa tiukassa hintakilpailussa on vaikea pärjätä Suomesta käsin. Saksa ja muut vahvat maat ovat pitäneet asemansa, ja lisäksi Euroopan kriisimaiden kilpailuasema on kohentunut tiukan säästöpolitiikan ansiosta.

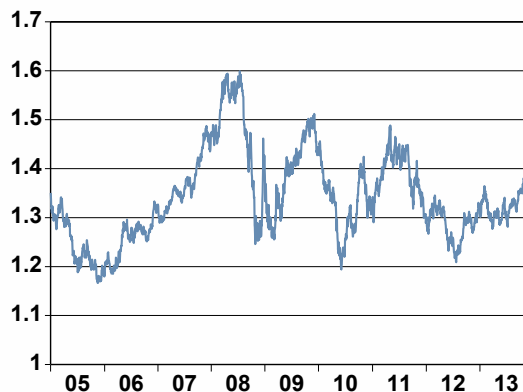
Yhteisöveron lasku on tervetullut piristys koko Suomen elinkeinoelämälle, sillä se parantaa Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Yhteisöveron laskun vaikutus näkyy kuitenkin vasta pidemmällä aikavälillä.

Ulkomaankaupasta riippuvaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä varjostavat yhä energian ja logistiikan kustannusten nousu. Kemianteollisuus käyttää paljon energiaa ja ala on suuresti riippuvainen merikuljetuksista. Yksistään rikkidirektiivin arvioidaan aiheuttavan koko teollisuudelle vuosittain 600 miljoonan euron lisäkustannukset. Kemianteollisuudessa suurin osa raaka-aineista tuodaan maamme rajojen ulkopuolelta, ja 2/3 tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteiden raaka-aineina.

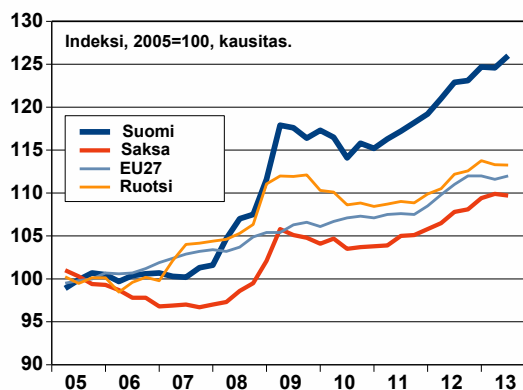
KEMIANTEOLLISUUS RY

Eteläranta 10, PL 4 00131 Helsinki
Puhelin 09 172 841 • Faksi 09 630 225
www.chemind.fi

Euron arvo USA:n dollareina

Koko talouden yksikkötyövoimakustannukset

Kemianteollisuus on yksi suurimmista teollisuuden toimialoista Suomessa. Merkittävä osa tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteisiin käytettyinä raaka- ja tarveaineina. Vastaavasti tuodaan sekä tuotannon raaka-aineita että erikoistuotteita.

Kemianteollisuuden talouskatsaus on laadittu yhteistyössä EK:n ekonomistien kanssa. Katsauksessa on käytetty lähteenä AIECE:n, EK:n, ETLA:n, Eurostatin, Euroopan komission, HWWI:n, Kauppalehden, Suomen Pankin, Tilastokeskuksen ja Tullin tilastoja. Teksti perustuu 11.11.2013 käytössä olleisiin tietoihin.

LISÄTIETOJA

Toimitusjohtaja Timo Leppä, Kemianteollisuus ry
timo.leppa@chemind.fi • Puhelin 050 301 6800

Ekonomisti Jouko Kangasniemi, Elinkeinoelämän keskusliitto
etunimi.sukunimi@ek.fi • Puhelin 09 4202 2608